

SÆT FOKUS PÅ EU MED ET GRATIS FOREDRAG PÅ SKOLEN

Europa-Nævnet, som har fokus på at skabe debat og oplysning om EU i Danmark, har bevilliget penge til Efterskoleforeningen, så efterskolerne kan afholde foredrag eller debatarrangementer om EU relaterede emner på skolen. Ønsker din skole at afholde et arrangement så skriv til jjc@efterskolerne.dk for enten at få bevilliget max. 5.000 kr. til eget arrangement eller vælg et af nedenstående foredrag, hvor honoraret dækkes af foreningen. Skolen afregner med oplægsholder for udgifter til bro eller færge. For oplæg 1-8 afregner skolen også kørsel med oplægsholderen.

1. **Sydamerika - EU's nye bedste ven** (tilbuddet gælder august 2026-januar 2027)

v/Kristian Almblad, DR's Sydamerika-korrespondent

Mens USA og Trump skælder ud på Europa og helt åbenlyst vender EU ryggen, har EU-landene og den sydamerikanske frihandels-sammenslutning Mercosur endelig - efter 26 års forhandlinger - indgået en ny handelsaftale. Det kan få enorm betydning både økonomisk og geopolitisk. Mercosur tæller Brasilien, Argentina, Paraguay og Uruguay, og med aftalen skaber vi verdens største frihandelszone med over 700 millioner forbrugere. Mere end to årtier kunne man ikke enes om detaljerne, men måske har Trump skubbet til nye alliancer ude i verden og i virkeligheden forstærket båndene mellem Europa og Sydamerika? I løbet af dette oplæg bliver vi klogere på, hvad aftalen mere konkret går ud på, men får også en frisk rapport inde fra det eksotiske kontinent mod syd: Hvordan ser man i Sydamerika på den nye aftale, og hvad tænker f.eks. argentinere og brasilianere egentlig om de gamle kolonimagter mod nord generelt? Er vi på vej mod en ny æra, hvor forholdet mellem Europa og Sydamerika bliver langt tættere end vi er vokset op med?

2. **Det svære naboskab EU og Rusland**

v/Charlotte Flindt Pedersen, direktør i Udenrigspolitisk Selskab

Ruslands krig i Ukraine fortsætter på snart 4 år og vi i EU må leve med daglige hybride angreb på vores infrastruktur, cyberangreb og drone overflyvninger over vores lufthavne og ikke mindst forsøg på at undergrave vores demokratier gennem misinformation og støtte til antidemokratiske kræfter. Men hvorfor truer Putin EU og siger han er parat til at gå i krig mod EU? Det startede jo egentlig så godt for 25 år siden da Putin kom til magten. Den gang talte man om at måske ville Rusland en dag selv blive medlem af EU. De rejseglade russere kom i stort antal til de europæiske hovedstæder, feriedestinationer og skisportsstæder. Nu er der restriktioner på visa til russere og EU har vedtaget den 19. sanktions pakke mod Rusland. Hvad er der sket siden da og kan forholdet nogen sinde blive godt i igen.

3. **I skyggen af Rusland**

v/Vibe Termansen, østeuropahistoriker, journalist og forfatter

Da Ruslands præsident Putin den 24. februar 2022 fra sit skrivebord holdt tale til det russiske folk, før han invaderede broderationen Ukraine, var det ikke kun de gammeldags telefoner ved siden af ham, der var anakronistiske. Det var alt, hvad han sagde, også. Ud af det hele lyste nemlig en klippefast overbevisning om, at Rusland er et imperium, som har ret til at forsvare sin såkaldte interessesfære, uanset at den er sammenfaldende med det, ukrainerne kalder deres stat. Med afsæt

i sin bog *I skyggen af Rusland* fortæller Vibe Termansen om imperier og interessesfærer, men mest om de folk; de millioner af mennesker i Centraleuropa, der tilfældigvis bor i imperiernes skygge og alene af den grund gang på gang er blevet malet til støv, fra Molotov-Ribbentrop-pagten mellem Rusland og Tyskland i august 1939 til Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022.

4. **Bag Jerntæppet**

v/Vibe Termansen, østeuropahistoriker, journalist og forfatter

Hvordan fik Lenin og Stalin millioner af deres egne borgere til at makke ret? Hvad var det berygtede Jerntæppe, der skilte Østeuropa fra Vesteuropa og hvordan var det at bo bag det? Hvad spiste den hjemløse hund Lajka, da den blev sendt ud i rummet? Hvad er en spion og kan man egentlig begå mord med en paraply?

Med udgangspunkt i sin bog *Bag Jerntæppet* fortæller Vibe Termansen om livet på den anden side af Jerntæppet.

5. **Polen: demokrati tur/retur**

v/Vibe Termansen, østeuropahistoriker, journalist og forfatter

Fra 2015-23 havde Lov og Retfærdighedspartiet magten i Polen og ødelagde systematisk demokratiet, retsstaten og forholdet til EU. Er det lykkedes for den nye regering siden 2023 at genindføre demokratiet? Hvor svært er det? Kan Polens erfaringer bruges andre steder i verden - eller må vi bare vænne os til, at demokrati, respekt for menneskerettigheder og den regelbaserede verdensorden hører fortiden til?

6. **Orbán: Hvordan én mand ødelægger Europas demokrati og hvordan det (stadig) kan reddes**

v/Vibe Termansen, østeuropahistoriker, journalist og forfatter

Siden 2010 har premierminister Viktor Orbán systematisk, skrappelløst og dygtigt ødelagt demokratiet, retsstaten og menneskerettighederne i Ungarn og dermed i hele EU. Først med Ruslands invasion af Ukraine i 2022 gik det for alvor op for Vesten, at Putin med Ungarn har en trojansk hest i EU og Nato. Hvordan er det lykkedes ham? Hvad driver ham? Hvad har han gjort ved Ungarn, hvor ødelæggende er han for Vestens demokrati og den regelbaserede verdensorden, for EU og Nato, hvor nyttig er han for imperiedrømmene i Rusland, USA og Kina? Og måske vigtigst af alt: Hvordan stopper vi ham?

7. **EU-kursen er sat mod et uigenkendeligt EU**

v/Journalist og foredragsholder Anne Haubek

Europas største land, Ukraine, er nu på vej til at blive medlem af EU. Krigen har sat udvidelse af EU med flere lande på dagsordenen igen. Vi må – uanset om vi kan lide det - ruste os til en helt ny og uprøvet europæisk virkelighed. Da EU optog de tidligere kommunistiske lande fra Central- og Østeuropa, forandrede det EU på en måde, ingen havde forestillet sig. Det var i sandhed historisk, men de mange nye medlemmer var en stor mundfuld for EU, og man talte efterfølgende om 'udvidelsestræthed'. Nu måtte det være nok. Men med Ruslands invasion af Ukraine er udvidelse med nye medlemslande igen på EU's dagsorden – bl.a. med Ukraine, Moldova og Georgien. Denne gang især af sikkerhedspolitiske grunde. Flere lande er allerede tæt på målstregen, og EU kan en dag have 34-35 medlemmer. Hvordan vil det forandre EU? Og hvordan er det egentlig gået i de østeuropæiske lande, der blev medlemmer for 20 år siden? Og endelig: Hvad siger de europæiske befolkninger – både i øst og vest til EU?

8. **UKRAINES SKÆBNE - VORES SKÆBNE I EUROPA**

v/Journalister og forfattere Anne Haubek og Thomas Ubbesen

Gennem tre år har Ukraine nu under enorme menneskelige ofre, ufattelig materiel ødelæggelse og endeløs lidelse holdt fronten mod den russiske invasion. Men hvor længe kan det fortsætte på den måde? Hvordan kan ukrainerne holde til det? Og hvad betyder det for os selv og resten af verden, hvis Putin i sidste ende får sin vilje - for der er næppe tvivl om at selve demokratiet og dermed vores egen fremtid står på spil i Ukraines kamp mod despotiet i øst. I deres levende og berørende foredrag kommer vi tæt på krigens ofre gennem møder med en række ganske almindelige ukrainere, som hver

på deres måde kæmper for at få livet til at fungere trods personlige tab, natlig missilterror og frygt for en uhyggelig fremtid under russisk herredømme.

Kom med på en dramatisk rejse med allerseneste nyt fra krigens verden. Foredraget giver også et overblik over den militære og internationale politiske situation og kommer med et kvalificeret og tankevækkende bud på, hvad krigens udfald kan komme til at betyde for os selv her i Danmark og for EU.

9. VORES EUROPAS REJSEFORTÆLLINGER OM DE UNGES EU

v/Elena og Peter Lauge Askløf, voreseuropa.dk

I foredraget kommer eleverne med rundt i Europa og får, via levende fortællinger og videointerviews, indblik i hvad Europas unge er optaget af. Det handler om de levede liv ude hos de unge europæere - og det handler om hvordan det at rejse i Europa giver en helt anden forståelse af, hvad vi er en del af i EU. I kan forvente veloplagte, engagerende og berejste foredragsholdere, der både vil fremkalde grin og eftertænsksomhed hos jeres elever. Eleverne inddrages aktivt mange gange i løbet af foredraget både i små grupper og i plenum.

10. GLOBALISERINGEN SET FRA EUROPA

v/Morten Winther Bülow, Lektor & Ph.D.-fellow, Aarhus Universitet

Et elev-inddragende foredrag om globaliseringens historie og mulige fremtider, som de tager sig ud set fra Europa. Quizzer og dilemmaer bruges i foredraget til at aktiverer elevernes egen viden og holdninger.

11. EUROPA I KRIG

v/Morten Winther Bülow, Lektor & Ph.D.-fellow, Aarhus Universitet

Med foredraget "Europa i Krig" inviteres eleverne til at overveje, a) hvorfor kom krigen igen til Europa? b) hvordan ender krigen? c) hvilke konsekvenser kan krigen få for EU?

Dette er en mulighed for at udvide elevernes forståelse for internationale forhold og EU's placering på den globale scene. Foredraget bruger interaktive metoder for at sikre engagement og forståelse.

12. VILD MED EUROPA

v/Morten Winther Bülow, Lektor & Ph.D.-fellow, Aarhus Universitet

2025 er endnu et vildt år i Europa! Krig, klima-udfordringer og en ny og endnu vildere Trump på den anden side af Atlanten præger kontinentet. Uanset om eleverne er vilde med Europa eller ej, skærer vi i dette aktiverende foredrag igennem og sætter fokus på et Europa under vild forvandling.

13. I HVOR HØJ GRAD HAR EU LØSNINGEN PÅ DET GLOBALE KLIMA PROBLEM

v/Jesper Theilgaard, Klimaformidling.dk

Klimaet fortsætter med at sætte rekorder rundt omkring i verden. Det sætter store krav til beslutningstagere for at tilpasse vores samfund til de nye tider. De enkelte nationer i Europa er for små til politisk at skabe store ændringer, men EU som samlet organisation har større gennemslagskraft. Derfor er EU's klimapolitik vigtig, når den grønne omstilling skal gennemføres. EU har vedtaget en 55% reduktion af udslip af CO2 - er det nok?

Finansieret med tilskud fra Europa-Nævnet. Ansvar for indholdet er alene tilskudsmodtagers.

